

עד כה עסקנו בשתי הקבוצות הראשונות של הספירות: 1. הספירות הרציונאליות, מושגיות - חוכמה, בינה ודעת. 2. הספירות האקטיביות - חסד, גבורה ותפארת. נתאר כעת את קבוצת הספירות השלישית, אשר נכנה אותן הספירות הטאקטיות - יסוד נצח והוד. כשאנו מכנים את הספירות בשם טאקטיות, אנחנו מתכוונים לומר, שהמטרה שלהן אינה תכונה הטבועה בתוכן, אלא אמצעי שמוביל למשהו אחר. לדוגמא, אם אני שואף שבני, אותו אני אוהב בכל לבי, יעשה משהו משמעותי עם החיים שלו, אני עשוי להתנהג איתו בקשיחות ובקפדנות. לדוגמא, על מנת ללמד אותו משמעת או בכדי להבטיח שישקיע את כוחותיו בלימודים, אני מתנהג אליו בתקיפות ובחומרה. כלומר, הקשיחות והקפדנות הן טאקטיות - הן מהוות את האמצעי שבעזרתו אני גורם לילד להשיג את הכלים שהייתי רוצה שירכוש. אבל, התכלית הפנימית שלי איננה כלל וכלל קפדנות, נהפוך הוא. התכלית שלי היא נדיבות - להעניק לו לימוד וחינוך ולהקנות לו ערכים טובים. במקרה אחר, אני עשוי להשתמש בטקטיקה של חסד, אף על פי שקיימת בי התנגדות פנימית לכך. הייתי יכול לפתות אויב להיכנס למלכודת, תוך הארת פנים, חיוך והתנהגות נעימה. המראה החיצוני של המעשה הוא נדיבות - אך פנימיותו היא הענשה. **פרספקטיבה חדשה** הבנת שתי תכונות אלה של נצח והוד מעניקה לנו פרספקטיבה חדשה על המתרחש בעולם. אנחנו כבר לא מסתפקים בהתבוננות שטחית על התרחשות כלשהי, אלא מנסים להבין אותה גם במונחים של אמצעי להשגת מטרה. הקבלה מלמדת אותנו, ששאלותיו של איוב (למה סובל הצדיק?) ושל דוד המלך (מדוע הרשעים מצליחים?) מוצאות את תשובותיהן במידות הנצח וההוד. לדוגמא, סבלם של הצדיקים יכול להיות: • ניסיון, שכל מטרתו להגדיל את שכרם. • דרך לנקותם בעולם הזה מהעברות הבודדות שעשו, על מנת שיגיעו לעולם הבא טהורים ומזוככים. הצלחת הרשעים לעומת זאת עשויה להיות: • על מנת שתחושה זו תמנע מהם להתחרט על מעשיהם ולהימלט מעונש. • על מנת שיקבלו את מלוא שכרם על מעשיהם הטובים (אם היו כאלה), כבר בעולם הזה, כך שחורבנם בסופו של דבר יהיה מוחלט. קיימות גם אפשרויות נוספות. הנקודה העיקרית היא, שישנם רבדים הרבה יותר עמוקים בפעולותיו של האלוקים, ממה שנראה על פני השטח. הנצח בעיקרו שייך לפעולות האלוקים מצד החסד, אבל הוא בא לידי ביטוי במלואו, רק מתוך פעולה של קשיחות ואכזריות. הוד שייך לאותם מקרים שבהם רשע וטוב לו. זהו עונש - גבורה בעיקרו, שבא לידי ביטוי דווקא מתוך פעולה של נועם. ספירות אלה מציינות נקודת מפנה. בעוד ששתי קבוצות הספירה הראשונות, עוסקות ברצונו המהותי של הא-ל, ובמה שהוא רוצה להעניק לאדם, הספירות האלה ממוקדות באדם: מהי הדרך הטובה ביותר לאדם, לקבלת המסר האלוקי? כיצד יכול הרצון האלוקי להתממש בצורה היעילה ביותר? **רגל ימין, רגל שמאל** את הספירות מדמים לחלקי גוף שונים, כשספירות הנצח וההוד מושוות לרגלי האדם: רגל ימין ורגל שמאל. **מדוע רגליים?** בדרך כלל משמשות כאמצעים לפעולותיו של האדם. הידיים הן הכלי העיקרי לביצוע הפעולות, בעוד שהרגליים אינן אלא כלי רכב, שמביא את האדם למקום הביצוע. בנוסף לכך, ההבדל בין הרגל הימנית לשמאלית אינו מהותי, כמו ההבדל שבין שתי הידיים; ובדומה, בעוד שהשוני בין חסד לגבורה חד וחרף, השוני בין נצח והוד ברור פחות. שניהם מורכבים מתערובת של חסד וגבורה ולכן ההבדלים ביניהם מיטשטשים. זו הסיבה העיקרית, שבגללה קשה לנו יותר להבין את המניע לפעולותיו של האלוקים. לדוגמא, האלוקים שלח יבול עשיר. אילו היו קיימים רק היבטים של חסד וגבורה, היינו יודעים שברכה זו, היא שכר על מעשינו הטובים. אבל כעת, כשלוקחים בחשבון גם את זווית הראיה של ההוד, אנחנו חייבים לשאול את עצמנו: האם זה באמת שכר? ואולי זה תשלום עבור כמה מעשים טובים שעשינו, בעוד שהעונש המוחלט אורב לנו בפנינה? **מטרה עמוקה יותר** קיימת מטרה נוספת ועמוקה יותר, לשתי ספירות אלה - הדגשה של האמת האלוקית. כשאנו בוחנים את מידת הנצח, ומאוחר יותר את הטוב שמוענק לצדיק, אנחנו מבינים כמה השכר מגיע לו. בני אדם אינם נוטים לדקדק. אדם טוב למשל, יזכה לכך, שבדרך כלל יוותרו לו על מעידות קטנות וכיוצא בזה. כלומר, הגמול שיתקבל בסופו של דבר (מבני האדם) לא יגיע לו במלואו. אבל, מידת הנצח האלוקית - במלים אחרות העונש על שגיאיותו - מחדדת באופן משמעותי את התחושה, שהאדם זכאי לכל טיפת שכר שהוא מקבל. כך גם לגבי מידת ההוד. ענישת הרשעים, כשהיא נלקחת

בחשבון יחד עם הטוב שכבר שולם להם, לא נראית כמעשה נקמה גרידא, אלא כגמול צודק והוגן. הסבר זה מאפשר לנו להבין את המונחים המילוליים של נצח והוד. נצח היא פעולה אלוקית שנראית כניצחון. זהו גילוי של שליטה. הנצח מופיע כתוצר מוגמר של גבורה. גבורה היא כוח, כלומר הפוטנציאל לנצח, בעוד שנצח הוא הניצחון עצמו, שמתגלה מבעד לגבורה. אבל, ההוד הרבה יותר עמוק. פחד היא תחושה שמופיעה בנו אל מול איום גלוי, כגון אדם שמכוון כלפינו אקדח. לעומת זאת יראה היא תגובה, כלפי אדם או חפץ שנראים לנו שיש בהם כוחות סמויים. יש מי שמתמלא ביראה כאשר הוא פוגש במנהיג רב עוצמה - לא משום שיש לאותו מנהיג כוחות גופניים עצומים או מפני שהוא אוחז בידו אקדח, אלא דווקא בגלל הכוח הגלום בתוכו. אדם גדול גורם לנו ליראה, בגלל עוצמת הכוחות הרוחניים שאנחנו מזהים בו, בענוותנותו ובצניעותו. כך גם עם האלוקים. כשאנחנו מתבוננים לאחור, אנחנו מבחינים, שמלבד מרחב הפעולה שניתן לרשעים, סערה גדולה שועטת ובאה לקראתם.

מידת הנצח ממשיכה את החסד מבלי להתחשב בהפרעות

מידת הנצח נמצאת בתרשים עץ החיים מתחת למידת החסד, כיון שתפקידה זה להמשיך את החסד בפועל ולא להתחשב בהפרעות. מידת הנצח, היא מידת ההמשכיות. מידה זו בקדושה- רוצה להחליש את האגו, לנצח את החולשה הפנימית. בצידה השלילי-תבקש מידת זו להביס את הזולת ותרבה בווכחנות ובנצחנות.

מידת הנצח-נובעת מראיה לטווח רחוק. שם ההתקשרות הינה מתוך ביטחון ועוצמה. זו מידה המושרשת בעל מודע [בכתר], בכוח הרצון. כדי לשנות עמדה נפשית, או הטבע, צריך לעורר רצון עז, את עומק הרצון. ורצון עז זה מביע את מהות הנפש.

מידת הנצח מלמדת אותנו להתמיד בהחלטותינו ולנצח. כאשר אנחנו דבקים במידת הנצח יש לנו את האפשרות להמשיך מבלי להיכשל ע"י כל מיני גורמים המנסים למנוע מאיתנו לנצח. מידת הנצח באדם היא היכולת של האדם לנצח את עצמו לעשות גם דבר שהיפך טבעו.

מידת הנצח, היא לנצח את כל המניעות והעיכובים שיכולים להיות על מנת שההשפעה לא תגיע למקומה. מידת זו באדם היא היכולת שלו לנצח את עצמו ולעשות גם דבר- שהוא היפך מטבעו. כלומר, גם אם מידת החסד אצלו לא מפותחת מספיק, והוא לא נמשך להשפעה ולנתינה מצד רגשותיו, הרי הוא מגלה בעצמו כוחות-לעשות ולבצע את זה בדרך ניצוח והתגברות.

לאחר שהאדם הגיע להשפעה נכונה ומאוזנת [חסד גבורה תפארת], הרי הוא צריך לבצע את זה בפועל ואז יתכנו כל מיני הפרעות חיצוניות. מצד האדם, כמו להתגבר על מידת הגבורה שמעוררת "דינים" על האדם שלא ישפיע שמא ימשך השפע למקום שאינו ראוי. "מבחוץ" – הפרעות חיצוניות היכולות לצוץ וצריך להתגבר עליהם.

מידת הנצח-מאפשרת לנו עמידה והתגברות בכל מצב. ההחלטה המעשית מתרחשת במידת זאת. זו

החלטה האומרת שבין אם יש לי או אין לי חשק, אקיים את החלטתי.

מקום הנצח וההוד ברגליים. במידת הנצח אין התרוממות רוח, אבל שם עומק הנאמנות שלך, שם כל הפנימיות. לכאורה מעשה חיצוני אבל מקורו בשורש, והוא מעיד עליך שיש לך שייכות לעניין. הרגליים נושאות את כל הגוף. זהו הכוח לא להתפעל ממניעות ולהמשיך. להמשיך ללכת.

בהערה במאמר ד"ה באתי לגני ה'תש"ל / הרב פנחס קארף נאמר:

שהעצה להיפטר מהמחשבות שנופלים לו בשעת התורה והתפילה, הוא לעורר מידת הנצח שבנפשו. דלהיות שמדת הניצחון הוא נטוע בעצם הנפש שלמעלה מכוחות הגלויים, לכן, ע"י מידת הנצח יכול להתגבר ולדחות כל הטרדות והבלבולים. ולכאורה היה אפשר לומר, דזה שאומר בהמאמר שהעצה היא לעורר את מידת הנצח דוקא, הוא, כי העצה שמובאת לעיל... מקונטרס התפלה היא רק בנוגע למחשבות זרות שנופלים בשעת התפלה מצד הטרדות שלו, אבל כשהמחשבות נופלים לו דווקא בשעת התפלה, בכדי לבלבלו... העצה היא לעורר את מדת הנצח. וצריך להבין, דלכאורה, גם בנוגע למחשבות אלו, אפשר להיפטר מהם ע"י שיתבונן דזה שהם נופלים לו בשעת העבודה דווקא הוא כי כל עניינם הוא לבלבלו מתורה ועבודה.